

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: Рев-740/05
Бања Лука, 22.6.2007. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, Стаке Гојковић, Дарка Осмића и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужиље М. П. рођене Р., П., коју заступа пуномоћник Д. М., адвокат С., против тужене Општине Б.-Секретаријата за ..., коју заступа РЈП РС-Сједиште замјеника В., а ЈП заступа његов замјеник Ј. Т., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље против пресуде Окружног суда у Б. број Гж-543/2001. од 22.06.2005. године, на сједници вијећа одржаној 22.6.2007. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, пресуда у Окружног суда у Б. број Гж-543/2001. од 22.06.2005. године се укида у ставу 1. изреке и предмет у укинута дијелу враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у С. број П-108/97 од 5.10.2000. године обавезана је тужена Општина Б. да накнади штету тужиљи М.П. рођеној Р. за уништени киоск на парцели к.ч. бр. 453/01 к.о. Б., у износу од 10.497,00 КМ са законском затезном каматом од 6% годишње почев од 7.3.2000. године до коначне исплате, као и парничне трошкове од 2.040,00 КМ, све у року од 15 дана под пријетњом извршења (став 1. изреке); с вишком тужбеног захтјева „на износ од 1.813 КМ“ тужиља је одбијена (став 2.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. број Гж-543/2001. од 22.06.2005. године жалба тужене је уважена и првостепена пресуда у досуђујућем дијелу (став 1. изреке) преиначена тако што је тужбени захтјев тужиље одбијен (став 1. изреке); у преосталом дијелу првостепена пресуда је остала неизмијењена (став 2.).

Тужиља је изјавила ревизију против другостепене пресуде због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се пресуда преиначи тако што би жалба тужене била одбијена и првостепена пресуда потврђена или да се евентуално укине и предмет врати на поновно одлучивање по жалби.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбом се тражи накнада штете за уништени привремени пословни објект металне конструкције („киоск“) ближе описан у изреци првостепене пресуде.

Право власништва на спорном киоску, тужила је стекла, према утврђеном чињеничном стању, на основу уговора о купопродаји, закљученог 15. септембра 1988. године са продавцем Н. званом Ц. К. из Б., који је овјерен пред СО-е Б. 6. августа 1991. године под Ов-бр-05-056-986. У тужби се тврди да је објект изграђен по основу урбанистичке сагласности СО-е Б. број 05-364-513 од 14.1.1987. године и одобрења за изградњу број 05-361-3 од 2.4.1987. године (оба документа очигледно гласе на име продавца, јер су издати прије закључења уговора о продаји с тужиљом). Тужила је тражила продужење урбанистичке сагласности за привремени пословни објект, али је, тим поводом, донесен закључак Општинског секретаријата за привреду и друштвене дјелаатности Општине Б. број 05-364-204 од 23.12.1991. године према којем се „захтјев П. М. сматра... да није ни поднијет овом Секретаријату због тога што подносилац није отклонио недостатке у захтјеву у одређеном року“ (према образложењу акта „није достављен доказ о ријешеним имовинско-правним односима“ ни у накнадно одређеном року). Дописом Секретаријата за ... Општине Б. број 05-372-315 од 29.11.1996. године, достављено је тужили обавијештење да се је М.Ј. обратио том органу са захтјевом за додјелу плаца к.ч. број 453/1 у к.о. Б., на коме се је налазио спрони киоск. У допису је даље наведено да је тужила – пошто није обновила „захтјев за додјелу истог“ – дужна „у што краћем року отклонити остатке постојећег објекта који се налази на поменутој парцели.“ Допис није уручен тужили, која је била одсутна, него њеном оцу Р. Р. али тек 1. децембра 1996. године, пошто се је вратио с посла, да би, истог дана, кратко вријеме послје тога пред његову кућу био доведен материјал порушеног објекта, тако да није био у могућности да било шта учини у погледу киоска. Организовање рушења објекта извршио је М. Ј. преко Ж. Ј. и Р. П., уз сагласност Секретаријата за ... тужене.

Првостепени суд је нашао да је тужена одговорна тужили за штету претрпљену рушењем привременог пословног објекта у смислу члана 154. у вези са чланом 172. Закона о облигационим односима Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93 и 3/96, у даљем тексту: ЗОО). Висину накнаде утврдио је на основу налаза и мишљења вјештака грађевинске струке арх. Б. Г. Ш., дипл. инж. Пошто је објект порушен и уклоњен, вјештак је засновао налаз и мишљење на стању у списима. Суд је досудио накнаду само за приземни (10.497,00 КМ), а не и за сутеренски (1.813,00 КМ) дио објекта.

Другостепени суд је заузео став да тужила није прибавила потребну документацију за изградњу, односно легализацију киоска. Када се ради о бесправно саграђеном објекту на земљишту државне својине и то на грађевинском земљишту општина није одговорна за штету због рушења таквог бесправно подигнутог објекта, ако градитељ, односно власник не поступи по захтјеву управног органа да објект уклони. Из тих разлога преиначена је првостепена пресуда тако што је тужила у цијелини одбијена с тужбеним захтјевом.

Ревизија је основана.

Околност да се је спорни киоск у вријеме рушења на дан 1. децембра 1996. године могао уподобити са бесправно изграђеним објектом на грађевинском земљишту у државној својини, сама за себе, не ослобађа тужену од одговорности за штету коју је тужила претрпјела том приликом За уклањање грађевине прописан је одређени законски поступак члановима 132, 133, 137. став 1. тачка 7, односно тачка

8. и члана 138. Закона о уређењу простора који је тада био на снази („Службени гласник РС“ број 19/96, исправка број 25/96), као и члановима 55, 284. и 285. Закона о општем управном поступку који се је у то вријеме примјењивао („Службени лист СФРЈ“ број 47/86-пречишћени текст). Орган тужене, према утврђеном чињеничном стању, није тако поступио, него је организацију уклањања киоска повјерио заинтересованом лицу М. Ј., а оца тужиле писмено обавијестио о рушењу тог објекта готово истовремено са достављањем материјала, преосталог након извршеног рушења. Због непоштовања поступка утврђеног законом приликом уклањања привременог пословног објекта металне конструкције, тужена је одговорна тужилци за причињену штету и поред тога што спорна грађевина није легализована, односно што је имала својство бесправно изграђеног објекта (члан 172. став 1. ЗОО).

Тужилци припада накнада за стварно претрпљену штету, насталу рушењем спорног објекта. Да би се дошло до одговарајућег износа накнаде потребно је прије свега, поуздано утврдити годину изградње киоска, што према постојећем налазу и мишљењу вјештака грађевинске струке није довољно јасно (на ову околност може се саслушати тужилца у својству странке) и обрачунати његову амортизацију. Такође је битно утврдити стање киоска у вријеме рушења, с обзиром на могућност његовог оштећења за вријеме рата, а нарочито – да ли је објект на дан 1. децембра 1996. године био употребљив за неку од намјена због којих је изграђен, или није. Ако није био употребљив, тужилци би припадала само накнада за материјал који би се још могао искористити.

Због погрешног приступа другостепеног суда овој правној ствари, чињенично стање на којем је заснована побијана пресуда, остало је непотпуно утврђено. Ревизија тужиле је из тих разлога уважена, другостепена пресуда у побијаном, досуђујућем дијелу (став 1. изреке) укинута и одлучено да се предмет у том дијелу врати другостепеном суду на поновно суђење (члан 250. став 2. у вези са чланом 456. став 2. Закона о парничном поступку - „Службени гласник РС“ број 58/03. 85/03, и 74/05, у даљем тексту: ЗПП).

Другостепени суд је дужан да у даљем поступку отклони недостатке на које је указано у овом одлуци, на основу одредаба члана 253. у вези са члановима 228. и 456. став 3. ЗПП.

У непобијаном дијелу (став 2. изреке) другостепена пресуда остаје неизмијењена.

Предсједник вијећа,
Петар Бајић